کف خیابان

اندر احوالات اقتصاد هفدهم دنیا

مانلی فخریان

■ عجب حکایتی شده، از روزی که وزیر اقتصاد ما را هفدهمین اقتصاد دنیا اعلام کرده است و به هر تریبونی که رسیده آن را در اعلام کرده است، دیگر دارد باورمان می‌شود که خط هفدهم اقتصاد دنیا شده‌ایم. البته اصلا قرار نیست که در این ستون خیلی هم اقتصادی باشیم یا عمیق در مسایل اقتصادی فرو برویم بلکه فقط می‌خواهیم با هم کمی به مفاهیم اقتصاد که در میان مدیران دست به دست می‌شوند فکر کنیم. برای همین این بار دست روی پوست جایگاه هفدهم اقتصاد دنیا کشیده‌ایم. البته شما حتما کمی تعجب می‌کنید و شاید بگویید پس چرا با عنوان هفدهمین اقتصاد برتر دنیا، هنوز جزو بیست کشور برتر اقتصادی نیستیم. اگر از شوخی یا جدی‌اش بگذریم این نکته‌ای است که مرد اول اقتصاد کشور زیاد روی آن مانور می‌دهد و حتما یک چیزی می‌داند که می‌گوید. اینجاست که ما ترجیح دادیم زبان به دهان بگیریم و زیاد این بحث را باز نکنیم. اما خب کنجکاوم و دوست دارم بدانم این حرف میان مردم چقدر جا دارد. اصلا اینکه می‌گویند ما اقتصاد هفدهم دنیاییم برای مردم چه معنایی دارد.

یکی از شلوغ‌ترین میدان‌های شهر تهران که ایستگاهی برای تاکسی دارد اولین جایی است که میان مردم پرسه می‌زنم. در صف تاکسی می‌ایستم، پیرزنی در کنارم ایستاده، مرد جوانی که کنار اوست به نظر می‌رسد پسرش باشد. سر صحبت را با پسرش باز می‌کنم و می‌پرسم: «شما شنیده‌اید که ما اقتصاد هفدهم دنیا هستیم؟» دور و برش را نگاه می‌کند و با تعجب می‌گوید: «نخیر نشنیده‌ام.» «این حرف را وزیر اقتصاد زده‌اند بارها تکرار کرده‌اند یعنی به گوش شما نرسیده؟»

«شنیدن کی بود مانند دیدن، بر فرض هم که شنیده باشیم چه تاثیری در زندگی ما دارد، اگر اقتصاد اول دنیا هم باشیم باز هم باید هر روز این مادر مریض را با تاکسی از این بیمارستان به آن بیمارستان ببرم و هزار دشواری تحمل کنم و همیشه هم لنگ بمانم. اگر باشیم باید ما هم رنگ آن را دیده باشیم دیگر. البته شاید آنقدر گرفتاریم که نمی‌توانیم ببینیم.»

دختر دانشجویی که جلوی من در انتظار تاکسی است می‌گوید: «تا جایی که من می‌دانم ۲۰ کشور صاحب اقتصاد برتر دنیا هستند، یعنی ما رتبه هفدهم هستیم؟ پس چرا نام کشورمان در این لیست ثبت نشده؟ شاید شما دارید اشتباه می‌کنید.» می‌گویم: «اینکه حرف من نیست، وزیر اقتصاد گفته‌اند.»

ادامه در صفحه ۱۹

۶۰درصد واردات در اختیار ۱۰ قلم کالا قرار دارد

گندم صدرنشین کالاهای وارداتی

شرق: براساس آمارهای گمرک گندم بیشترین حجم واردات در پنج ماه نخست سال را به خود اختصاص داد تا با ۲/۵میلیون تن، صدرنشین فهرست واردات کشور باشد؛ محصولی که سال گذشته دولت در تولید آن اعلام خودکفایی کرد و وعده افزایش ظرفیت سیلوهای کشور و البته برداشت بیش از ۱۵میلیون تنی آن را در سال‌جاری داد. ساخت سیلو در کشور به لطف مشارکت و حضور سرمایه‌گذاران بخش خصوصی از رشد قابل قبولی برخوردار بوده است و به نظر می‌رسد در این بین دولت و به طور خاص وزارت جهاد کشاورزی از وظیفه اصلی خود که همان افزایش بهره‌وری و تدوین تقویم تولید و برقراری توازن بین عرضه و تقاضا بوده است، غافل شده و تولید در حوزه محصولات کشاورزی دشواری‌های بسیاری را تجربه می‌کند. در این شرایط متولیان تنظیم بازار نیز برای حفظ تعادل بین عرضه و تقاضا واردات‌پیشگی را در اولویت قرار می‌دهند؛ اتفاقی که فرصت مناسبی برای سودجویان فراهم می‌کند و بازار کشور را مملو از کالاهای خارجی. بی‌برنامگی در تولید و کم‌توجهی به مشکلات پیش‌روی کشاورزان اتفاقی است که طی سه‌دهه گذشته و به طور خاص در سال‌های اخیر فعالان این حوزه را آزار داده است.

حضور هفت قلم از کالاهای کشاورزی در صدر کالاهای وارداتی مهر تاییدی است بر بی‌برنامگی متولیان بخش کشاورزی و نبود تفکر توسعه‌ای در این بخش. با توجه به اتفاقات رخ داده در این حوزه و مشکلات پیش‌رو این سوال پیش می‌آید که کمیسیون کشاورزی مجلس با چه منطقی طرح انتزاع بخشی از وظایف وزارت صنعت، معدن و تجارت و واگذاری آن به وزارت جهاد کشاورزی را مطرح کرده است؛ طرحی که به گفته کارشناسان در صورت تصویب عواقب بد و جبران‌ناپذیری برای اقتصاد کشور خواهد داشت. اتفاق رخ داده در حوزه کشاورزی، تجار و بازرگانان آن‌سوی مرزهای ایران را نیز به تکاپو واداشته است و فعالان اقتصادی کشورهای همسایه اقدام به بازاریابی کرده‌اند. اتحادیه کارخانجات تولید شکر پاکستان از جمله این گروه‌هاست که با اشاره به علاقه‌مندی ایران از دولت این کشور درخواست کرده است تا اجازه صدور صدهزار تن شکر به ایران صادر شود. در همین رابطه پایگاه اینترنتی نیشن پاکستان اعلام کرده اتحادیه کارخانجات تولید شکر پاکستان از نخست‌وزیر این کشور درخواست کرده که اجازه صادرات نیم‌میلیون تن شکر را صادر کند. در نامه‌ای که به نخست‌وزیر پاکستان ارسال شده، اتحادیه کارخانجات تولید شکر اعلام کرده برای فصل آینده، تولید پنج‌میلیون تن شکر پیش‌بینی شده، در حالی که میزان مصرف داخلی این کشور حدود ۴/۲میلیون تن است. بنابراین، با توجه به وجود ۰/۴میلیون تن شکر مازاد بر مصرف در انبارها، دولت باید اجازه صدور ۰/۵میلیون تن شکر را صادر کند. به علاوه، دولت باید اجازه صدور شکر به ایران را که علاقه‌مند به خرید ۰/۱میلیون تن شکر خام از پاکستان است نیز صادر کند. جواد کیانی، رییس اتحادیه کارخانجات تولید شکر پاکستان گفت: صادرات شکر نباید براساس قراردادهای قبلی که در آنها مبلغ شکر پایین‌تر از قیمت بین‌المللی شکر است، انجام گیرد.

بنابراین، دولت باید به بانک مرکزی دستور دهد تا تمام این قراردادها را ملغی کند. به هر حال آنچه که از اتفاقات رخ داده در این حوزه می‌توان برداشت چیزی نیست جز اینکه حوزه کشاورزی در گیرودار بی‌تدبیری، آسیب‌های جدی‌تری خواهد دید چرا که آمارهای گمرک از افزایش واردات محصولات کشاورزی و مشاهدات از کاهش تولید داخلی این محصولات حکایت دارند. براساس این گزارش در پنج ماهه نخست امسال بالغ بر ۲/۵میلیون تن گندم به کشور وارد شده که بالاترین حجم کالای وارداتی را به خود اختصاص می‌دهد. گزارش منتشر شده از سوی گمرک ایران از وضعیت واردات کشور در پنج ماهه منتهی به مردادماه نشان می‌دهد بالغ بر ۱۵/۸میلیون تن کالا به کشور وارد شده که در میان کالاهای وارداتی ۱۰ قلم کالا با حجمی معادل ۹/۳میلیون تن بالغ بر ۵۹درصد از واردات انجام شده را به خود اختصاص می‌دهند.

البته جمع ارزش این کالاها معادل ۴/۷میلیارد دلار بوده که معادل ۲۲درصد از کل واردات ۲۱/۸میلیارد دلاری کشور در این دوره محسوب می‌شود.

در جمع ۱۰ قلم کالای اصلی وارداتی به کشور هفت قلم محصولات کشاورزی محسوب شده و تنها سه قلم در جمع کالاهای صنعتی قرار می‌گیرد که شامل شمش، ورق آهن و فولاد و کک هستند.

مقایسه میزان واردات این ۱۰ قلم کالا با دوره مشابه سال ۹۰ نشان می‌دهد بیشترین جهش در واردات مربوط به گندم بوده است که از ۱۵هزار تن در سال ۹۰ به ۲/۵میلیون تن در سال ۹۱ رسیده است، در رتبه‌های بعدی به ترتیب جو با ۱۵۳درصد رشد، کنجاله سویا با ۷۸درصد رشد و ذرت دامی با ۴۰درصد رشد قرار دارند.

در مقابل میزان واردات کک ۴۳درصد، موز ۲۹درصد و شمش آهن و فولاد ۲۳درصد کاهش پیدا کرده است.

مقایسه ارزش هر تن از کالاهای وارداتی در ۱۰ قلم اصلی واردات نشان می‌دهد هر تن شکر وارداتی با قیمتی معادل ۶۸۸ دلار به کشور وارد شده که نسبت به دوره مشابه سال گذشته ۲۶درصدگران شده. بعد از شکر با گرانی ۲۴درصدی گندم وارداتی مواجه هستیم. قیمت کنجاله سویا ۱۷درصد، جو ۱۴درصد، موز ۱۰درصد و برنج نیز ۱۰درصدگران شده است. قیمت ذرت دامی بدون تغییر باقی مانده و مانند پنج ماهه نخست سال ۹۰ هر تن ۳۶۳ دلار وارد کشور شده است.

در مقابل قیمت هر تن شمش وارداتی فولاد تنها یک‌درصدگران شده، کک هر تن ۱۳درصد کاهش قیمت داشته و و هر تن ورق فولادی هم یک‌درصد افت قیمت پیدا کرده است.

۱۰ قلم کالای وارداتی اصلی کشور طی پنج ماهه نخست سال ۱۳۹۱

نوع کالا	وزن (هزار تن)	ارزش: میلیارد تومان	ارزش: میلیون دلار	سهم در حجم کل واردات (درصد)	سهم از ارزش کل واردات (درصد)
گندم سخت غیردامی	۲۵۸۷	۱۰۷۰	۸۷۲	۱۶/۴	۴/۰
ذرت دامی	۱۹۱۲	۸۵۱	۶۹۴	۱۲/۱	۳/۲
شمش از آهن وفولاد غیرممزوج	۱۲۴۷	۱۰۷۰	۸۷۳	۷/۹	۴/۰
کنجاله‌سویا	۱۱۸۲	۸۵۶	۶۹۹	۷/۵	۳/۲
برنج سفید	۵۴۷	۶۲۹	۵۱۳	۳/۵	۲/۳
محصولات از آهن یا فولادغیر ممزوج تخت و نورد به شکل طومار	۴۸۹	۴۴۴	۳۶۲	۳/۱	۱/۷
قند و شکر از نیشکرتصفیه نشده بدون مواد خوشبوکننده یارنگ‌کننده	۴۴۸	۳۷۹	۳۰۹	۲/۸	۱/۴
جو	۴۱۵	۱۸۵	۱۵۱	۲/۶	۰/۷
کک و نیمه کک	۲۸۸	۱۶۰	۱۳۱	۱/۸	۰/۶
موز	۱۸۶	۱۸۰	۱۴۷	۱/۲	۰/۷
جمع ۱۰ قلم کالاهای اصلی وارداتی	۹۳۰۱	۵۸۲۴	۴۷۵۱	۵۹	۲۲
جمع کل واردات صورت گرفته	۱۵۷۷۴	۲۶۷۰۹	۲۱۸۹۰	۱۰۰	۱۰۰

منبع: گمرک ایران

گذر

ثبت‌نام مسکن ویژه از ۲۵ شهریور

■ **ایسنا:** معاون وزیر راه و شهرسازی از آغاز ثبت‌نام مسکن ویژه تهران از شنبه هفته آینده (۲۵ شهریور) از طریق سایت خبر داد. «احمد اصغری‌مهرآبادی» اظهار کرد: متقاضیان ثبت‌نام مسکن ویژه تهران می‌توانند از شنبه هفته آینده با مراجعه به سایت www.tehran.maskanmehr.net برای خرید واحدهای مسکن ویژه تهران اقدام کنند.

انتشار چک‌پول ۲۰۰هزارتومانی منتفی شد

■ **مهر:** رییس‌کل بانک مرکزی با اعلام اینکه برنامه قبلی این بانک در انتشار چک‌پول‌های ۲۰۰هزار تومانی منتفی شده است، گفت: فعلا برنامه‌ای برای خروج ایران‌چک‌های ۵۰هزار تومانی از بازار نداریم. «محمود بهمنی» از آخرین سیاست‌های بانک مرکزی در مورد ساماندهی ایران‌چک‌ها و همچنین برنامه انتشار چک‌پول‌های جدید خبر داد و گفت: هم‌اکنون همکاران ما در بانک مرکزی در حال کار روی سیاست‌های جدید بانک مرکزی در این بخش هستند. رییس‌کل بانک مرکزی در ارتباط با جمع‌آوری چک‌پول‌های ۵۰هزار تومانی از بازار، اظهار داشت: فعلا جمع‌آوری ایران‌چک‌های ۵۰هزار تومانی از بازار جواب نمی‌دهد و لازم نیست.

مرد دومیلیارد دلاری بورس محکوم شد

■ با شکایت یک سهامدار حقیقی، یک سرمایه‌دار معروف که در سال‌های اخیر از او به‌عنوان مرد دومیلیارد دلاری بورس تهران یاد می‌شد، از سوی دادگاه به سه سال حبس تعزیری و پرداخت جریمه محکوم شد. در پی شکایت دبیر کانون سهامداران حقیقی از «گ» به اتهام استفاده از اموال و اعتبارات شرکت سرمایه‌گذاری ملت برای مقاصد شخصی در زمان ریاست خود بر هیات‌مدیره این شرکت صدمیلیارد تومانی و سایر شرکت‌های تابعه آن، دادگاه مجتمع قضایی امور اقتصادی با صدور رای قطعی، وی را به تحمل سه سال حبس تعزیری محکوم کرد. آقای «گ» که در اوایل دهه ۸۰ از او با لقب پنجه‌طلای بورس در تالار شیشه‌ای حافظ یاد می‌شد، مدعی بود به دلیل تملک سهام مدیریتی و کنترلی بیش از ۸۴ شرکت بورسی و غیربورسی از سوی خود و خانواده‌اش، در یک‌درصد تولید ناخالص داخلی ایران (GDP) سهم بسزایی دارد.